

DEVOS, Dries (eig. P.J. Andries), filoloog, burge-meester (Handzame 10 januari 1894 - Handzame 26 juli 1960).

Studeerde Germaanse filologie aan de universiteit van Leuven. Maakte de oorlog aan het IJzerfront mee en was in Alveringem ten huize van Cyriel Verschaeve getuige van het onderhoud met Frans van Cauwelaert, waarbij ook Adiel Debeuckelaere, Hendrik Borginon, Filip de Pillecijn en Oscar de Gruyter aanwezig waren (1918) en waar de tegenstelling omtrent „bestuurlijke aanpassing” onverholen aan het licht kwam.

De invloed van Verschaeve werd duidelijk in de geleidelijke radicalisering die zich bij Dries Devos voltrok. Met Albert Pil en Stan Leurs behoorde hij tot de organisatoren van het Leuvense studentencongres van maart 1920, het beruchte „Zoldercongres”, met de verboden redevoering van Verschaeve. Met Oscar Dambre formeerde hij in hetzelfde jaar een voorlopig Joe English-comité, kern en uitgangspunt voor de eerste IJzerbedevaart.

In december 1921 publiceerde hij een open brief in *Ons Leven* om de groeiende nationalistische ontstemming en malaise in de studentenwereld bekend te maken. Hij werd, na Hilaire Gravez en Berten Pil, in 1922 voorzitter van het Algemeen Vlaamsch Hoogstudentenverbond. In april 1923 wordt hem verzocht lid te worden van het Verriest-„Berek”, waarvan Verschaeve ere-ondervoorzitter was.

Bijzondere betekenis bezit Devos t.a.v. twee markante gebeurtenissen in Vlaanderen: de stichting van het Roomsch Katholiek Vlaamsch Nationaal Verbond (RKVNV) op 16 maart 1924 en de Beginselverklaring van 15 februari 1931.

Het RKVNV, geesteskind van de groep rond het weekblad *Vlaanderen* van R. de Smet, verwierp, vooral in zijn Westvlaamse geledingen, elke confessionele neutraliteit in de Vlaamse strijd, doch kwam niettemin in botsing met het episcopaat. Devos, ten zeerste getroffen door de brieven van Mgr. Waffelaert in 1925 en '27, streed verder in *Jong Dietschland*.

De RKVNV was de eerste stap naar een katholiek solidarisme en betekende het definitieve einde van de godsvrede. Devos bij voorbeeld was ten nauwste betrokken geraakt in onderhandelingen met de christelijke arbeidersbeweging in Tielt (eind 1924).

Odiel Spruytte en Prosper Moncarey, twee Westvlaamse priesters, hebben deze onderhandelingen bijgewoond. Devos vroeg aandacht voor de sociale kwestie binnen en niet naast het nationalistische standpunt. Het conflict met Joris van Severen werd onvermijdelijk. Dit conflict was feitelijk reeds volkomen duidelijk, toen Leuridan en Van Severen in 1926 uit elkaar gingen, en de verkiezingsnederlaag van de laatste in 1929 bracht de bevestiging. Inmiddels had Devos eind augustus 1928 het voorzitterschap van het gouvbestuur van de RKVNV West-Vlaanderen neergelegd, o.m. omdat dit gouvbestuur toen nog achter Van Severen stond. Op de gouvbestuursvergadering van 15 februari 1931 verdedigde Dries Devos een Beginselverklaring, gesteund door Jeroom Leuridan en Camiel de Vleeschauwer. Devos gewaagde daarbij op sociaal-economisch vlak meer van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. Hij voerde aan dat het zgn. solidarisme een beletsel was voor de eenheid onder allen en dat het etnische karakter van Vlaanderen (verschaeviaans) vóór een politiek grootneerlandisme ging (R. de Smet, J. van Severen). Vruchteloos poogde hij de neen-stemmer Van Severen te overtuigen. Devos werd waarnemend goww hoofdman, maar stond kort daarna zijn functie af aan Jeroom Leuridan, nadat Cyriel Verschaeve eind 1931 niet geslaagd was in een laatste verzoeningspoging. Van 1932 af reeds verminderde de rol van Dries Devos. Van Severen en het Verdinaso gingen hun eigen weg. Leuridan verhoogde zijn parlementair prestige. In 1934 zieltoogde zowel Vlaanderen als Jong Dietschland. Na 1934 begon een meer teruggetrokken rol voor Devos, overschaduwde door de Tweede Wereldoorlog en de repressie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij burgemeester te Handzame. Na de oorlog werd hij voorzitter van het heropgerichte Algemeen Nederlands Verbond in West-Vlaanderen. Hij was ook bestuurslid van het in 1955 opgerichte genootschap De Nederlander in Europa.

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Joris van Severen. Droom en daad* (1961); - H.J. Demoen, *Jeroom Leuridan. Recht en Trouw* (1963); - A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel 1881-1925. Kultuurflamingant, activist, nationalist* (1967); - L. Vandenberghe, *Het Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond-A.K.V.S. (1919-1934). Historiek en situering* (Studiecentrum voor Jeugdproblematiek Leuven, 1967-'68 - gepolykopiesd); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939, I-III* (1969); - L. Vos, *Het A.K.V.S. in konflikt met de geestelijke overheid. Nationalisme en kultuurflamingantisme in de katholieke Vlaamse studentenbeweging 1919-1932* (onuitgegeven licentiaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1969); - R. Vanlandschoot, *Het drama van Cyriel Verschaeve en Robrecht de Smet 1918-1925*, in *Verschaeviana*, I (1970) en II (1971).

ROMAIN VANLANDSCHOOT